

gratiam, sed per suam quoque libertatem gloriæ verticem obtinuit, et ideo etiam corporis Assumptionem: unde fatemur, Virginem Mariam gratia necnon libertate totam gloriam meruisse. Lutherus igitur et Calvinus, Jansenius et Bajus et alii ejusdem furfuris asseclæ qui liberum arbitrium ob Adæ prævaricationem extinctum esse proclamabant, continecent.

Ex quibus plane colligitur, Deiparam Virginem mirifica gratiæ et libertatis unione cœlestis gloriæ tetigisse cacumen. Ergo thomistæ, molinistæ, suareziani et augustiniani ex assumpta Virgine discant, totam divinæ gratiæ œconomiam non in sola gratia consistere, nec in sola libertate; non in majori adhæsione libertati, nec in majori adhæsione gratiæ, sed in perfecta unione utriusque. Quam ob rem *omne ferent punctum*, si libertatem et gratiam, *quas ultra citraque nequit consistere rectum*, amico fœdere miscuerint.

3. De Sacramentis denique sermonem instituamus oportet. Pauca de singulis.

In sacro Baptismate salutiferis ablui-
mur undis, et Christi Jesu cohæredes unice salvificam ingredimur Ecclesiam. Virginis autem corpus quod gloriosum micat in cœlis, est hujuscem
sacri fluminis scaturigo. Illud enim peperit Christum, *cujus latus lancea miles aperuit*, et exiit sanguis et aqua: hæc autem in Baptismatis fonte salubriter fluit.

Per Confirmationem sacro chrismate ungimur, ut anima consecretur, et magis atque magis in fide roboretur.

Virginis tamen corpus quod gloriosum micat in cœlis, est illud insigne vas quod tam sacrum continuit unguentum. Hoc siquidem corpus genuit Christum: Christus autem græca vox est, cuius etymon sortitur a *χριτός*, h. e. ungere; et vere Christus in hoc sacramento *unxit nos oleo lætitiae seu gratia quæ lætos nos exhibet*.

In venerabili Eucharistiæ sacra-
mento divina carne, cœlestique pa-
scimur almonia, nutrimur, beamur.
Ast Virgineum corpus quod glorio-
sum micat in cœlis, illa fuit sacra Pyxis quæ pro nobis hunc animi ci-
bum, hanc salutarem Hostiam gesta-
vit et præbuit.

Per sacramentum Pœnitentiae quæ-
libet peccata delentur, divinam adi-
piscimur amicitiam, et super nivem
dealbamur. Sed Deiparæ corpus quod glorio-
sum micat in cœlis, fuit illa
nubes, cœlestibus irrorata liquoribus,
quæ pluit Justum, fuit illa terra quæ
germinavit Salvatorem, absolvendi li-
gandique facultatem sacerdotibus præ-
bentem.

Nec satis: per sacramentum enim Extremæ Unctionis sacro perungimur oleo, ut cum hostibus in morte luctamen habentes, *Dei auxilio freti vincamus*, et ad coronam pertrahamur immarescibilem. Deiparæ ta-
men corpus quod gloriosum micat in cœlis, ille fuit urceolus in quo Divinitatis unguentum delituit et no-
bis suppeditavit, quo intus et in cute salubriter uncti, legitime certantes in via, coronabimur in patria.

Per sacramentum Ordinis quadam consecratione plerique homines sacro cultui se mancipant, ut Christi Eccle-

sia sit usque ad finem sæculi dura-
tura. Corpus autem Deiparæ quod glorio-
sum micat in cœlis, semen fuit
sacerdotum, quum, divino Spiritu af-
flante, summum genererit Sacerdotem
qui Apostolis eorumque in sacerdotio
successoribus inquit: *Hoc facite in
meam commemorationem*.

Per sacramentum Matrimonii gratiæ Christi super conjuges et eorum-
dem genitos irrigante, genus huma-
num pie sancteque propagatur. Vir-
ginis tamen corpus quod glorio-
sum micat in cœlis, illud fuit nobile ger-
men quod Christum peperit. Christus autem Matrimonium ad sacramenti
dignitatem evexit, ejusdemque leges
vetuit aliquantis per temerari.

Nuperimi pharisæi conantur non
ut olim Christo sciscitantes utrum dare possint, sed gubernio postulan-
tes ut dare libere queant uxoribus suis *libellum repudii et dimittere*. Ver-
borum Domini, numquam forte tam
clare colloquentis, meminisse juva-
bit!! Non tantum videtur se propo-
suisse thesin solide probantem, quo-
nam ab *initio non fuit sic*; verum
et omnes quo clarius ei propositæ
sunt, eo clarius difficultates diluit.
Hunc tamen errorem qui trinam so-
ciatem, Domesticam, Civilem, Reli-
giosam funditus evertit, corporea Vir-
ginis Assumptio mirabiliter exsufflat.
Quantumvis enim corpus a summo
Spiritu infinito distet intervallo; nihil
tamen secius Spiritus sanctus B. V.
Mariam, immaculatam ejus Sponsam,
quin eam vel quoad animam vel quo-
ad corpus repudiaret, ad cœlestè Tha-
lamum sive quoad animam sive quoad
corpus accersit, æternumque secum

totam et integrum Virginis personam
se habere constituit. En pulcra Ma-
trimonii perpetuitatis imago; en letal-
is in Matrimonio repudii mani-
facta reprobatio. Christus contra phar-
isæos dicere potuit: *ab initio autem
non fuit sic*, quo sibi voluit, primum
in terrestri paradiso Matrimonium
extitisse perpetuum et simplex; sic
modo dicere quisque poterit contra
nuperos pharisæos: *ab initio autem
non fuit sic*, quo certe videtur in-
nui, primum in cœlesti Paradiso Ma-
trimonium (inter Mariam et Spiritum
sanctum) perpetuitatem miram, ne
dicam æternitatem, habuisse. Hoc in
Assumptione Deiparentis mirifice de-
claratur.

Hisce perpensis libratisque momen-
tis, rutili splendores qui universam
prope Theologiam irradiant, ex Vir-
ginis Assumptione dimanare cognoscuntur. Et ideo hac potissimum æ-
tate qua studium rerum theologica-
rum quo penes christianos exarsit, eo
penes acatholicos refriguit et dissipatum
est, catholicum Virginis assump-
tæ dogma per opportunum censetur.

ORATIO III.

PSEUDO-THEOLOGIA

Caput I.

Assumptio Deiparentis hæresiarchiam sæculi xvi
radicibus premonstrat atque refellit.

1. Reformatores potius Deformato-
res duplex traditionis genus distin-
guunt: alias *inhæsivas* nuncupant,
alias *declarativas*. Apud ipsos *inhæ-
siva* traditio ea tantum dogmata tra-

dit, quæ in sacris Litteris expressa reperiuntur; *declarativa* luculentius explanat illud, quod sacrae Litteræ breviter aut minus dilucide tradunt. Exinde constat, ipsos traditionem non admittere, prout traditio a verbo Dei scripto distinguitur: imo usque adeo pergunt, ut contendant, traditionem a sac. Bibliis distinctam principem esse causam omnium errorum, quos, ut ipsi autumant, Romana sive Catholica incurrit Ecclesia. Verum perperam. Populus Dei ab origine humani generis usque ad hæresim sæculi xvi in sua fide ac professione semper habuit nonnulla dogmata ceu divinitus tradita, quæ in Scripturis non continebantur. Quare Franzelin: « Sicut Deus, » inquit, « primos suos legatos ad primam revelationis promulgationem potuit reddere et redditum fide dignos motivis credibilitatis; ita profecto potest per omne tempus futurum constituere suos legatos ad conservandam et prædicandam revelationem primitus factam, eosdemque partim repetitis et continuo permanentibus motivis credibilitatis immediate in se ipsis, partim et potissimum per connexionem cum primis illis legatis et per promissiones infallibilitatis in hac connexione eis factas demonstrare et exhibere fide dignos atque infallibiles testes (1). » Novatores suo principio nitentes, Assumptionem Deiparentis inficiantur, eo quod de ista nihil prorsus Scriptura memineat. Cf. Justinum Miechoviensem (2).

Verum, Assumptionis dogma tum ipsam Assumptionis veritatem maximo

(1) De Tradit. th. xx, n. 1.

(2) In Lit. Laur. disc. ccxxx, n. 1.

robore contra novatores firmat ac tuerit, tum palmarem novatorum hæresim sua in radice depromit atque retundit. Assumptionem namque Virginis in anima et corpore summi tenuere PP., summique DD. atque TT.; in eam profitendam unanimi pene consensione (qua certe novatores polent) totusconspirat hierarchicus Ordo; eam singulæ ac omnes ecclesiæ quæ minime plures ecclesias, sicut inter protestantes, sed unice veram constituant Ecclesiam, sive Missalibus, sive Euchologiis, sive Menologiis, aliisque id genus innumeris prope monumentis tradunt, docent atque propugnant. Arnaldus proinde carnotensis Abbas Bonnævallis, qui sæc. XII fama eruditio inclaruit, suam hac de re mentem aperit: « Postea vero, Joanne in ejus obsequio perseverante, non diu vocatione dilata, migravit ad Filium... Verum in corpore an sine corpore? Nullius canonice Scripturæ definitivæ auctoritas; sed quocumque modo sit, eam cum Christo esse dubium non est (3). » Voces cum Christo esse corpoream Deiparentis Assumptionem declarant. Ecquis Mariæ animam post ejus transmigrationem a Christo disjunctam suspicatur? Voces autem nullius canonice Scripturæ definitivæ auctoritas innuunt, corpoream Virginis Assumptionem, quamquam de ista tacuerint sac. Biblia, catholicam veritatem esse, quia eam universa tradidit, docuit, defenditque verenda traditio. Quam ob rem Assumptionis dogma putidam lutheranorum et calvinistarum hæresim radicitus evelleret atque catholicam veritatem pleniore in lu-

(3) De Laud. Mar. Virg. circ. fin.

mine collocaret: innumeri sane PP. atque DD. ecclesiasticæ traditiones locupletissimi testes, quantumvis longe dissiti tum ratione locorum, tum ratione temporum, ita tamen hanc de Virginis Assumptione nobis reliquere doctrinam, ut in eamdem veluti cogitationem coaluerint.

2. Non admissa traditione, protestantes contra Romani Præsulis infallibilitatem rationabiliter ac logice vesano furore debacchantur. Et ideo Cathedram Romanam post Joannem Wicleff *purpuratam meretricem* vocant. Errorem hunc Assumptionis itidem dogma propellit. Tot enim sunt opimi fructus ex hoc dogmate profluentes, ut quisque per os summi Præsulis Deum ipsum loquutum esse cognoverit. Videbit omnis caro, quod os Domini locutum est (1). Verbum quod spiritus alit, quod mentem irradiat, quod vitam præbet, a divinis labiis tantummodo fluit. Hinc, si liberi cogitatores a nobis efflagitent: quid novum hoc dogma? fiderent responsa præbebimus: inclinate cervicem, pauperes filii, et decretum ecclesiastico-divinum summa reverentia prosequamini. Deus loquens ex se non loquitur. Hominem, Rom. Pontificem sua virtute, sua sapientia replet, et, inspirans in faciem ejus spiraculum vitæ, dicit: loquere. Quod Jerusalem contingebat, nunc Romæ contingit: utriusque Summus Pontifex sacra dogmata tradit. Christus cum in cruce peperit, vultu contuebatur occasum, eo forte consilio, ut suum verbum

(1) Isa. XL, 5.

(2) De Fide Orthod., cap. XII.

(3) Cf. Cardinalem D'Avanzo Lett. ai MM. RR.

mutaret Cathedram, prout scite monet S. Jo. Damascenus (2), et gentes non ex Occidente in Oriens, verum ex hoc moverentur ad illud, non secus ac planetæ solaris nostri systematis ab ortu moventur ad occasum.

Insuper, Ecclesia Romana seu Catholica majus acquirit in assumptæ Virginis dogmate jubar. Et, ut ad 1^{am} 4^æ Disquisitionis nostræ partem redeamus, Romam perreximus, veritatem Assumptionis agnovimus, profectique Roma, communicavimus orbi terrarum, et ipsam Assumptionis veritatem sumus ubique contuiti. Communicavimus universitati redemptæ sanguine Christi, Græcis, Latinis, Barbaris, eamdemque veritatem ubique conspeximus. Unde contra schismaticos antifallibilistas, Lutheri et Calvinii propaginem extollamus vocem, dicamusque: veram Ecclesiam non apud nos *veteres catholicos* (ita Döllinger nos christianos (3) vocabat), sed apud vos esse contenditis: dementiae vestræ paulisper adhærere fingamus. Vera igitur Ecclesia non est in Italia; ibi non estis: non in Hispania; ibi non estis: non in Austria; ibi non estis: non in Anglia; ibi non estis. Et hi *novos catholicos* (*κατολικοί* universale) se tantum vocare non erubescunt!!! Non ita Ecclesia Romana seu Catholica, quam omnibus in omnibus locis, cum in 1^a parte 1^æ nostræ Disquisitionis totum ferme peragrimus orbem, quasi digito demonstrare potuimus. Quapropter, Assumptione dogmaticæ constituta, Doellin-

Prof. della Facoltà Teologica dell'Apostolico Seminario di Calvi — Döllinger e la sua Dichiarazione rispetto al Concilio Vaticano.

ger cum suis asseclis ad S. Patrem redire manibus expansis poterit et dicere: *Domine, peccavi; ad quem ibo? verba vitae aeternae habes!*

3. Lutherus omnium tum veterum, tum recentium hæreseon architectus, ista suis venenata tela pectoribus ejecit: *Sola fides justificat.* Amedeus Fichtius, sui systematis discipulus, fuit hac in re supra magistrum; statuerat enim; non id quod historicum, sed id quod metaphysicum est, hominem beatum efficere, statueratque *non credere*, sed purum *cogitare*, et per puram cogitationem hominem immediate Deum intueri ac possidere, religionem constituere (1). Hoc autem est Fichtianum illud systema in quo ipse sua maturus aetate religiosum et christianum se voluit ostendere.

Corporea Deiparentis Assumptio id male consutum sistema propellit. Quandoquidem B. Virgo Deipara ut animi et corporis gloriam, singularis sublimisque gloriae culmen mereretur in caelis, totam exornavit bonis operibus vitam suam, adeo, ut non in vulnere vulnera, non in crimine crimina, sed in merito merita, in virtute virtutes cumulaverit. Quare Justinus Miechoviensis: « Ascendebat Virgo innixa super dilectum, hoc est super Christum et merita ipsius. Et enim si gloriosa Virgo super Christum innixa non fuisset, in caelum condere non potuisset. Christus enim ait: *Ego sum via.* Hac igitur via sublata, in caelum quoque ascensus aufertur.

(1) In op. *Die Anweisung zum seligen Leben oder auch die Religionslehre*, seu *Directio ad vitam beatam aut etiam Religionis doctrina*, Berol. 1828, in sec. prælect., pag. 24.

(2) In Lit. Laur. disc. cccxlvi, nn. 26-27.

Avis duabus eget alis ad volandum, si unam solam habeat, altera carens, volare non poterit. Ad eumdem modum homo, ut in caelum ascendat, duobus adminiculis eget, Christi meritis, et operibus bonis: qui merita tantum Christi ad celeste regnum consequendum satis sibi esse putant, quasi una ala volare contendunt, sed frustra. Ad merita tua adde merita Christi; dextera ala sint Christi merita, sinistra ala sint bona opera tua: in caelum volabis, et ascendas sicuti Maria ascendit (2). » Et paulo infra: « Ascendebat Virgo velut Esther altera innixa super pulcherrimas famulas, Mariam videlicet et Martham, hoc est super vitam contemplativam et activam, quas in hac vita devote exercuit. Hujusmodi erant gressus pulcherrimi filiae principis in calceamentis. » His positis, Virgo Deipara suis bonis operibus quæ maxima et innumera prope sunt, homines in ejus ad caelum Assumptione pellexit ad doctrinam quam Concilium Tridentinum anathemate sanxit: « Si quis dixerit, sola fide impium justificari....: anathema sit (3). » Homo sic comparatus naturaliter est, ut ex ordine boni ad ordinem veri transire videatur. Hinc Henricus Dominicus Lacordairius O. P. ajebat: « D. Vincentius a Paulo longe melius quam Bossuetus catholicæ doctrinæ divinitatem adstruit et probat; actus virtutis est *præmissa metaphysica* quæ tanti facienda est quanti propositio rationis (4). »

(3) Sess. vi, can. 9.

(4) Lett. del R. P. Lacordaire al Sig. Augusto Nicolas autore degli studii filosofici intorno al Cristianesimo.

Quæcum ita se habeant, per Assumptionis dogma purificantur et extolluntur plurima christianæ syntheses elementa munifica; per Assumptionis dogma Deus *non vult mortem impii protestantis, sed ut convertatur et vivat.*

Caput II.

Assumptionis dogma medetur hæresiarchæ saeculi xix, pleno hæresiarchæ saeculi xvi complemento.

1. Quo per dogmaticum Assumptionis decretum omni ex parte potentiam remedii dignoscamus, opus est longitudinem mali et profunditatem enucleemus; et ut ingruentium ætas nostræ malorum veram ideam habeamus, ad ipsorummet originem attollamur oportet. Neminem ista latent, ædificium christianum in geminam basin fulciri, h. e. in doctrinam divinitus revelatam, et Ecclesiam quam ipsem Christus constituit Custodem, Magistrum et Judicem illiusmodi revelatae doctrinæ. Quam ob rem novemdecim ab hinc saeculis vaferimus anguis qui homicida fuit ab origine mundi (1), magno furore vexatus contra Christum qui eum debellavit et vicit (2), impios filios suos quoquo tempore pellexit ad alterutram christiani ædificii basin diversis sub formis concutiendam. Suos verumtamen filios saeculi xvi dehortari natus est, ut directe contra basin utramque bachsenetur. Quare primogenitus ea tempestate Satanæ filius, apostata mi-

(1) Gen. iii, 1.

(2) Ad Coloss. ii, 15.

(3) Cf. Bossuetum *De Historia Variationum*, passim.

(4) Vid. Augustum Nicolas in opere *Del Protstantesimo e di tutte le eresie nelle loro attinenze col*

serandæ Wurtemberg altera manu voluntabat in coeno augustum Ecclesiæ Caput (3), qualemcumque luridum epitheton ei tribuens, utsublato Capite, membrorum schisma sequeretur; altera vero manu faciebat ut in revealatam doctrinam subreperet principium *spiritus privati* seu *liberi examinis*, modicum illud fermentum quod totam debebat corrumpere massam, ea quidem mente, ut divina tota Revelatio penitus evanesceret. Catholica quævis dogmata quomodolibet vel negata vel corrupta vel perperam intellecta, jugiter sancta tectaque supremi Romanique servantur auctoritate Pastoris. Verum auctoritate presumdata, malum ullo sine remedio prope grassatur (4).

2. Animadvertisendum tamen est, ætatem hanc nonadecimam saeculo nequam xvi longe nequorem reperi. Hoc enim exhibat a quadam epocha quæ utpote vere catholica in signum posita fuit cui contradiceretur. Jure proinde merito De Maistrius: « Tempus aderit in quo nihil magis ridendum nobis est quam de illo qui super scapulis *Medii Ævi* risum non tenuit (5). » Infelix illa ætas (sæc. xvi) duplice pugnae intrepido marte restitit: principium divinum *auctoritatum* in quo adoleverat Europa catholica, prævaluit; doctrina revelata ex veteri fuit improbo defæcata fermento, et œcumonica tridentina Synodus pro veritate catholica magno fulgore colluxit.

Socialismo, vers. per cura della Società della Bibliot. Catt., Napoli 1852, p. 17 e segg.

(5) Nomine *Medii Ævi* designatur illa periodus qua intercedit extinctionem inter imperii Occidentis an. 476, et mancipium in Constantinopolim an. 1453.